

BIJLAGE 2

Verslag internetconsultatie aanpak fiscale regelingen

1. Inleiding

Het kabinet wil toewerken naar een eenvoudiger belastingstelsel. Dit kan onder andere door kritisch te kijken naar fiscale regelingen. Fiscale regelingen zijn fiscale faciliteiten die ervoor zorgen dat bepaalde groepen belastingplichtigen minder belasting hoeven te betalen. Het gaat dan bijvoorbeeld om vrijstellingen, kortingen of een verlaagd tarief. Concrete voorbeelden hiervan zijn de hypotheekrenteaftrek en de arbeidskorting in de inkomstenbelasting, de meewerkaftrek of verlaagd tarief vpb in de winstfeer, de vrijstelling van de overdrachtsbelasting voor starters op de woningmarkt, de vrijstelling accijnzen voor diplomaten of de verlaagde motorrijtuigenbelasting voor bestelauto's van ondernemers of kampeerauto's. En er is nog veel meer.

Om stappen te zetten naar een eenvoudiger belastingstelsel worden een groot aantal fiscale regelingen bekeken. In de Kamer, in de media en in de maatschappij wordt ook regelmatig aandacht gevraagd voor de complexiteit en de gevolgen van het stelsel. In de kamerbrief "aanpak fiscale regelingen" is een toelichting hierop gegeven.

Om de aanpak en weging van de fiscale regelingen vanuit verschillende invalshoeken te benaderen en een bredere dialoog mogelijk te maken, is een internetconsultatie gehouden¹. Aan de hand van een vragenlijst (zie bijlage 1) is input verzameld over de vraag hoe de samenleving aankijkt tegen de noodzaak om te vereenvoudigen, tegen de wijze waarop en welke regelingen volgens respondenten moeten worden aangepast, afgeschaft of juist moeten worden behouden. De consultatie heeft plaatsgevonden van 23 februari 2023 tot en met 9 april 2023. De uitkomsten van de internetconsultatie zijn gebruikt in het vervolgtraject.

Dit verslag geeft een beeld van de respondenten en de inhoud van de reacties. Zo breed en fijn vertakt als het belastingstelsel is, zo breed en divers/uiteenlopend of tegengesteld zijn ook de reacties. Uit veel reacties blijkt een grote betrokkenheid bij het belastingstelsel.

In paragraaf 2 een overzicht van het aantal reacties. In paragraaf 3 een beschrijving van de perspectieven die naar voren worden gebracht in de reacties. In paragraaf 4 een meer uitgebreide toelichting op de reacties per (samenhangende) groep respondenten.

2. Wie heeft er gereageerd

In totaal zijn 137 reacties ontvangen. Zie tabel 1 voor een uitsplitsing. Er is bij de verwerking van de antwoorden op de vragenlijst onderscheid gemaakt naar individuele reacties en reacties van (belangen) organisaties. De individuele reacties zijn onderverdeeld naar particulieren, zakelijke fiscale en financiële dienstverleners, en ondernemers.

Bij de organisaties is bij de onderverdeling rekening gehouden met het belang dat zij vertegenwoordigen. Dit gaat bijvoorbeeld om belangen van werknemers, burgers, ondernemers, maatschappelijke organisaties, diverse sectoren, sport, cultuur, en werkgevers. Zie tabel 2 voor de uitsplitsing van de organisaties die hebben gereageerd.

¹ <https://www.internetconsultatie.nl/fiscaleregelingen>

Tabel 1 Reacties internetconsultatie

Type respondent	Aantal
Particulieren	70
Fiscale en financiële dienstverleners	20
Ondernemer/bedrijf	15
Belangenorganisaties	32
Totaal	137

Tabel 2 Uitsplitsing organisaties:

Invalshoek	Organisatie
Ondernemersorganisaties	Ondernemend Nederland (ONL), Ver. Ned. Bouw keramiek, brancheorganisatie MKB, OnderhoudNL, VNO-NCW/MKB NL, InRetail, Algemene Nederlandse Kappers Organisatie (ANKO), Nederlandse brouwers, CRAFT Brouwerijen en Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO)
ZZP-ers	Brancheorganisatie Zzp-ers in de zorg, Vereniging Zelfstandigen NL, BeroepsOrganisatie Kunstenaars (BOK)
Organisaties namens Sport of Cultuur	NOC NSF, KNVB, reactie namens culturele en creatieve sector (waaronder Taskforce culturele en creatieve sector, Kunsten '92, de museumvereniging en de Kunstenbond)
Vakbond/werknemers	Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV), Vakcentrale voor Professionals (VCP)
Algemeen/onafhankelijk	Adviescollege toetsing regeldruk (ATR), Instituut voor Publieke Economie (IPE)
Algemeen/burgers	Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen (ANBO), Vereniging Ieder(in), Vereniging basisinkomen
Algemeen/professionals	De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), Samenwerkende Register Accountants en Accountants Administratieconsulenten (SRA)
Algemeen/deelbelang	RAI Vereniging, Energie Nederland, Brancheorganisatie Filantropie, Tax Justice
Algemeen/overig	Reactie namens: Mi ta stima bo ² , Platvorm G&CZ en SP fractie Hilversum en SGP-jongeren

3. Perspectieven op vereenvoudiging vanuit internetconsultatie

Het stelsel en de fiscale regelingen beslaan een breed terrein en zijn fijnvertakt. De reacties op de internetconsultatie gaan ook in op de volle breedte en diepte van het stelsel. De reacties komen uit de gehele samenleving van een groot aantal (belangen) organisaties, van particulieren, professionals en ondernemers. In deze paragraaf een weergave van de verschillende perspectieven die naar voren worden gebracht.

Wat breed wordt gedragen is het belang van een eenvoudiger stelsel voor Nederland en in iets mindere mate het belang van eenvoudiger uitvoering door de Belastingdienst. Het verschil wordt vooral verklaard doordat respondenten een eenvoudige uitvoering vaak wel belangrijk vinden maar

² Organisatie sinds 2006 door en voor mensen met een visuele beperking en hun omgeving. Doelstelling om laagdrempelig mensen en organisaties met elkaar te verbinden.

dat vinden ze niet het hoofddoel. Rechtvaardigheid of bereiken van de doelstelling vindt men bijvoorbeeld belangrijker dan het reduceren van complexiteit bij de Belastingdienst of dat de uitvoering juist voor de belastingplichtigen (ondernemers en burgers) eenvoudig(er) is/blijft en dan maar wat ingewikkelder voor de Belastingdienst.

Zie tabel 3 voor een overzicht met daarin het aandeel van de individuele respondenten en organisaties die (in principe) het belang van een eenvoudiger stelsel of eenvoudiger uitvoering ondersteunen.

Tabel 3: overzicht belang eenvoudiger stelsel en eenvoudiger uitvoering door Belastingdienst

Aandeel dat eens is met belang	Belang eenvoudiger stelsel	Belang eenvoudiger uitvoering BD
Particulieren	96%	84%
Fiscale en financiële dienstverleners	90%	95%
Ondernemers	87%	87%
Organisaties	75%	50%

De wijze waarop een eenvoudiger stelsel volgens de respondenten kan worden bereikt verschilt en ook de weging/beoordeling van de fiscale regelingen laat een uiteenlopend en soms divers beeld zien.

Toch zijn er een aantal perspectieven die door meerdere (groepen) respondenten naar voren worden gebracht. Deze worden onderstaand toegelicht naar input op de aanpak, op de methodiek, op individuele regelingen en thema's. Alhoewel deze perspectieven breder naar voren worden gebracht betekent dit niet dat deze perspectieven door iedereen worden gesteund en kunnen ze onderling op gespannen voet staan.

Perspectieven op een eenvoudiger stelsel

Bij de vragen hoe aangekeken wordt tegen vereenvoudiging en welk regelingen behouden moeten worden of juist kunnen worden aangepakt, kunnen de reacties globaal worden ingedeeld in de volgende drie richtingen

- I. Steun voor vereenvoudiging met als richting: eerlijkheid (zoals gelijk verdelen van voordelen over iedereen, effect op draagkrachtbeginsel en geen dubbele belasting), rechtvaardigheid, werken moet lonen, marginale druk verlagen, armoedeval beperken, afschaffen van kortingen en toeslagen en vervangen door ruime belastingvrije voet en meer schijven of juist een vlaktaks en/of basisinkomen (betreft veel individuele reacties, FNV, VCP, Vereniging Basisinkomen);
- II. Bij vereenvoudiging aandacht houden voor specifieke branchebelangen vanwege voortbestaan en concurrentiepositie sector (laag tarieven in btw, accijns, vpb, BOR, giftenaftrek, vrijstellingen in btw of energiebelasting). Gaat om maatschappelijke organisaties, sport (KNVB, NOC-NSF), cultuursector en ook bepaalde bedrijfstakken (brouwerijen, bouw, kappers, LTO);
- III. Voorkeur voor andere aanpak waarbij integraal wordt gekeken en/of eerst helderheid is over politieke doelen en uitgangspunten. Hierbij dan meer oog en ruimte voor de samenhang van regelingen en het gehele belastingstelsel voordat naar individuele regelingen wordt gekeken (onder andere SRA, NOB, VNO-NCW/MKB-NL, InRetail).

Perspectieven op de methodiek en wegingscriteria

Bij de vraag of er nog criteria missen bij de beoordeling van de regelingen wordt een aantal toevoegingen gedaan (zie punten IV, V en VI hieronder). Ook wordt breder geadviseerd met betrekking tot de methodiek (zie VII).

- IV. Bij de weging van fiscale regelingen moet ook rekening worden gehouden met maatschappelijke of kwalitatieve effecten. Het gaat dan bijv. om het 'social return on investment'³, om brede welvaart, om gezondheid/welzijn en het effect op de samenhang van de samenleving (KNVB, NOC NSF, In Retail, Culturele en Creatieve sector, Brancheorganisatie Filantropie, Vereniging Ieder(in)). Het kunnen effecten zijn die niet uit te drukken zijn in cijfers en geld alleen;
- V. Bij weging van regelingen moet ook oog zijn voor 'acceptabiliteit' van regelingen, (tegengesteld) effect op draagkrachtbeginsel, effect op marginale druk, eerlijkheid, gelijkheid, solidariteit en rechtvaardigheid (o.a. particulieren of IPE/FNV/CNV/VCP);
- VI. Bij weging van fiscale regelingen moet ook rekening worden gehouden met effect op verdienvermogen, (internationale) concurrentiepositie, economische gevolgen en samenhang van regelingen (o.a. vereniging Nederlandse Bouwkeramiek, VNO-NCW/MKB-NL, InRetail, Brouwers, ONL, NOB).
- VII. Met betrekking tot de methodiek wordt geadviseerd om de definitie/afbakening fiscale regelingen te bezien, de kwaliteit en onafhankelijkheid van evaluaties te borgen, te leren van 'succesvolle' regelingen, in de weging rekening te houden met het effect van stapeling van regelingen en effect op gelddruk (IPE en ATR).

Perspectief op besteding van gelden en belangrijke thema's waarvoor Fiscale Regelingen nodig zijn (gebaseerd op alle reacties)

De reacties van individuen of organisaties zijn redelijk vergelijkbaar bij de beantwoording van de vragen hoe middelen moeten worden besteed (na evt. afschaffen van regelingen) en bij welke thema's ook in de toekomst fiscale regelingen nodig zullen zijn.

- VIII. Individuele respondenten vinden dat vrijvallende financiële middelen bij voorkeur worden besteed aan lagere lasten voor allemaal (ca. 38%), aan dezelfde doelgroep die geraakt wordt door afschaffing van de regeling (ca. 13%), naar de groep die financiële ondersteuning het meest nodig heeft door verlaging tarief eerste schijf en/of ruime belastingvrije voet, of invoering basisinkomen (ca. 17%). Ook het verlagen van de staatsschuld, een meer integrale afweging op later tijdstip worden regelmatig genoemd (ca. 14%).
- IX. Organisaties vinden dat vrijvallende financiële middelen moeten worden gebruikt voor dezelfde doelgroep, voor lagere generieke lasten, voor ondersteuning van lagere inkomen en een behoorlijk aantal organisaties geeft aan dat het nu te vroeg is om deze vraag te beantwoorden.
- X. Individuele respondenten vinden fiscale regelingen het meest van belang voor ondersteuning inkomen (ca. 22%), duurzaamheid/klimaat/milieu (ca. 20%), ondernemersfaciliteiten/familiebedrijven/BOR (ca. 19%), de woningmarkt (ca. 12%), innovatie (ca. 12%), concurrentiepositie NL/bedrijfstak/sector (ca. 11%) en btw (ca. 7%).
- XI. Organisaties noemen het meest: internationale concurrentiepositie, inkomenspositie, ondernemen, duurzaamheid/klimaat, woningmarkt, innovatie, btw, maatschappelijke betrokkenheid/vrijwilligers.

4. Punten per groep respondenten

4.1. Particulieren

- Grote meerderheid is voor vereenvoudiging stelsel door hogere belastingvrije voet gecombineerd met verfijnd schijven stelsel, vlaktaks of variant. De mate waarin aftrekposten worden afgeschaft verschilt. Gemene deler is verwerken van Toeslagen, AHK, AK in primaire stelsel via aanpassing generieke tarieven. Maar vaak ook voorkeur voor afschaffen van bijna alle fiscale regelingen en het inzetten van vrijvallende middelen voor lagere tarieven voor iedereen of alleen voor lagere/middeninkomens.

³ Methodiek voor het meten van de (extra) sociale en maatschappelijke waarde voortvloeiend uit een investering of regeling. Dit kan bijv. gaan om het bieden van werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

- Werken moet lonen komt vaak naar voren (soms met verwijzing rapport SER⁴). Aandacht voor voldoende primair inkomen om van rond te komen. Waarbij ook de link naar fulltime werken wordt gelegd. De armoedeval en de regelingen die hieraan bijdragen worden bekritiseerd.
- Verdeeld over aanpak woning. Juist afschaffen van HRA, afschaffen EWF of herstellen van de regeling geringe eigen woning schuld. Maar ook behouden van HRA.
- Aftrek zorgkosten wordt veel genoemd als regeling die moet worden behouden, waarbij soms ook verbeteringen worden voorgesteld.
- Bij de weging van regelingen wordt een aantal criteria door meerderen genoemd, waar ook rekening mee zou moeten worden gehouden. Het gaat dan vaak om de rechtvaardigheid en eerlijkheid van regelingen, gevolgen armoedeval en marginale druk.
- Andere regelingen die veel worden genoemd zijn box 3, giftenaftrek en erf- en schenkbelasting.
- Als er een reactie is over het omzetten van een fiscale regeling in een subsidieregeling, dan is die meestal negatief omdat het moeilijker zou zijn om een subsidie verkrijgen of het beeld bestaat dat een subsidie bij verkeerde groep terecht komt.

4.2. Financiële en Fiscale Adviseurs; onder andere werkzaam in belastingadvies, administratiekantoren

- Bijna alle reacties steunen vereenvoudiging. Voor een deel vergelijkbaar met particulieren met voorkeur voor afschaffen toeslagen, AHK en AK en de verwerking hiervan in het stelsel (hogere belastingvrije voet en lagere schijftarieven).
- Er wordt ook aandacht gevraagd voor het punt dat er altijd regelingen nodig zullen zijn vanuit behalen (politieke) doelen of andere redenen. Versimpeling kan ook worden gevonden in minder/geen complex overgangsrecht.
- Het versimpelen van het stelsel voor de uitvoering wordt van groot belang geacht.
- Vanuit de praktijk worden voorbeelden aangereikt om tegen het licht te houden; bijtelling auto's, box 3, WKR, regelingen eigen woning.

4.3. Ondernemers (individueel)

- Uit de reacties komt naar voren dat men positief is over vereenvoudiging van het stelsel, en ook over vereenvoudiging van de uitvoering door de Belastingdienst.
- Er is een voorkeur voor het houden van aantal ondernemersregelingen zoals: EIA, MIA VAMIL, BOR, KIA, MKB winstvrijstelling.
- Met betrekking tot het afschaffen of tegen het licht houden worden veel verschillende regelingen opgesomd, zonder duidelijke gemene deler.
- Voor de wegingscriteria van fiscale regelingen worden verschillende aanvullingen geopperd: eerlijkheid (deelt iedereen even veel), gelijkheid/gelijkwaardigheid (natuurlijke vs. rechtspersonen), lange termijn, maatschappelijke aspecten en begrijpelijkheid.

4.4. Belangenorganisaties

De (belangen)organisaties kunnen qua strekking van hun reacties op de consultatie, globaal worden verdeeld in een aantal lijnen/perspectieven of gedachtegoed. In deze fase van het traject geven zij een beperkt aantal voorstellen tot afschaffen van regelingen. De reacties gaan over het algemeen meer over de aanpak, over het belang van bepaalde regelingen of verbeteringen die

⁴ SER-advies 22 mei, 2022, "Arbeidsmarkproblematiek maatschappelijke sectoren" en SER-advies "Werken zonder armoede", 28 september 2021

mogelijk zijn. Een uitzondering hierop zijn de reactie van de IPE en ATR die meer aandringen op reductie van het aantal regelingen en het belang van vermindering van de complexiteit.

Integrale aanpak: visie op stelsel (VNO-NCW/MKB-NL, NOB, SRA, InRetail)

- Door een aantal respondenten/organisaties wordt het belang van vereenvoudiging onderschreven maar bestaat er voorkeur voor een andere aanpak (VNO-NCW/MKB-NL, NOB, SRA, InRetail).
- Benadrukt wordt dat het noodzakelijk is om eerst een visie (nieuw ontwerp belastingstelsel) te ontwikkelen (NOB) met (politieke) doelen, uitgangspunten etc. op basis hiervan kan vervolgens de gevraagde weging van regelingen plaatsvinden (SRA), en kunnen wijzigingen in samenhang met gevolgen voor ondernemersklimaat en maatschappij worden gewogen (VNO-NCW/MKB-NL). Daarbij zijn niet alleen belastingen van belang maar ook andere regelingen die betrekking hebben op hetzelfde beleidsdoel. Een integrale blik op effecten van het beleid (uitgavenkant en fiscaal) is belangrijk (InRetail).
- Het partieel benaderen van fiscale regelingen doet geen recht aan onderlinge samenhang en met deze aanpak tot vereenvoudiging wordt er 'aan de achterkant' begonnen in plaats van aan de voorkant met het stellen van politieke doelen (VNO-NCW/MKB-NL).
- Een exercitie waarin de focus primair ligt op de reductie en aanpassing van de bestaande fiscale regelingen is moeilijk haalbaar. Iedere regeling heeft immers zijn eigen groep belanghebbenden en die groep zal er bijna in alle gevallen op achteruit gaan als een fiscale regeling wordt afgeschaft. Tenzij de regeling wordt vervangen door een subsidie voor precies dezelfde doelgroep, zal een eventuele terugsluis van de opbrengst die afschaffing oplevert, nooit precies bij dezelfde doelgroep terecht komen (NOB).
- De invoering van het minimumbelastingtarief van 15% kan een aanleiding zijn om op een andere manier naar de afweging belastinguitgave dan wel subsidieregeling te kijken.
- Vanuit InRetail wordt aandacht gevraagd voor harmonisatie van regels (grensstreek) en het belang van diverse ondernemersregelingen, vpb giftenaftrek.

Versimpeling goed, lage tarieven, minder regels (ONL, brancheorganisatie MKB).

- Vereenvoudiging van stelsel en uitvoering is van belang voor ondernemers. ONL is voorstander van eenvoud en stabiliteit. Een lager generiek belastingtarief voor langere tijd is een goede richting.
- Er wordt op gewezen dat het van belang is om wijzigingen in samenhang te bezien en ook oog te houden bij de beoordeling van fiscale regelingen voor kwalitatieve en lastig meetbare effecten. Deze doen er ook toe.
- De BOR is van groot belang. De innovatiebox zou meer/breder toegankelijk moeten zijn, ook voor minder grote ondernemingen.

Nadruk op belang maatschappelijk doel en/of bijbehorende fiscale regels voor betreffende sector (KNVB, NOC NSF, Culturele en Creatieve sector, Brancheorganisatie Filantropie, Vereniging Ieder(in))

- Verschillende organisatie wijzen op het belang van bestaande regelingen bij het bereiken van maatschappelijke doelen (bijv. sport, beweging, gezondheid, onderlinge maatschappelijke verbondenheid, inclusiviteit). Zonder deze regelingen komt het bereiken van deze maatschappelijke doelen (ernstig) onder druk te staan.
- Het gaat hierbij bijvoorbeeld om btw vrijstellingen, verlaagde tarieven btw, beperking regeldruk voor vrijwilligers, de giftenaftrek IB en vpb. Ook wordt gevraagd om het terugdraaien van de aftopping in de giftenaftrek.

- Bij de weging van fiscale regelingen moet ook aandacht worden besteed aan het belang van maatschappelijke doelen, softere of kwalitatieve criteria, aan brede welvaart, aan 'social return on investment' en immateriële effecten.

Nadruk op belang behoud, verbeteringen of verruiming specifieke regelingen voor concurrentiepositie of sector (CRAFT⁵, OnderhoudNL, ANKO, Bouwkeramiek, LTO, RAI Vereniging, Energie Nederland, Nederlandse Brouwers)

- Een aantal organisaties vraagt aandacht voor één of meerdere fiscale regelingen die van groot belang zijn voor de (financiële gezondheid, het verdienmodel) van de sector.
- Vereenvoudiging van het stelsel is dan ook geen doel op zich (LTO).
- Het gaat bijvoorbeeld om behoud van het verlaagd tarief btw op arbeidsintensieve diensten en sierteelt, om verlaagde accijns voor kleine brouwerijen en vrijstellingen in de energiebelasting, in de bpm, in de autobelasting en de onbelaste km-vergoeding, de landbouwwijziging en vrijstelling in de ovb.
- Ook worden mogelijke verbeterpunten voor de (uitvoering) van wetgeving genoemd. Bijv. voor voertuigen voor gehandicapten, parallelimport of de toepassing van het bijtellingspercentage (RAI Vereniging).
- Vanuit Energie Nederland voorstellen om de uitvoering te verbeteren en voorstellen m.b.t. EB. Het gaat dan om versnelde afschaffing van de salderingsregeling, diverse voorstellen met betrekking tot de Energiebelasting (belastingvermindering per aansluiting, verlaagd tarief openbare laadpalen. Stadsverwarmingsregeling, degressieve tariefstructuur gas en elektriciteit) en verruiming EIA MIA VAMIL, aanpassen 20% EBITDA rentebeperking, en verlengen willekeurig afschrijven.

Nadruk op voldoende faciliteiten om meerjarig risico's te kunnen dragen/spreiden, noodzakelijke reserves op te bouwen en gelijke behandeling (VZN/branchevereniging zorg/Beroepsorganisatie Kunstenaars)

- Positief over vereenvoudiging en mogelijkheid minder regels en simpeler uitvoering. Middelen kunnen dan worden besteed aan lagere tarieven voor iedereen.
- Daarbij wens voor meer ruimte om vermogen op te kunnen bouwen voor risico's, pensioen, arbeidsongeschiktheid. Daarnaast verruiming van Zelfstandigenaftrek voor 'echte' zelfstandigen. Behoud van ondernemersregelingen. Ook is de middelingsregeling nodig en aandacht voor de vele verschillende Europese btw tarieven.
- Negatief over mogelijkheid van een subsidieregeling ('staatskunst').
- Wens voor rechtsvorm neutrale fiscaliteit (natuurlijke vs. rechtspersonen). Een criterium als gelijkheid/gelijkwaardigheid bij de weging van fiscale regelingen wordt van belang geacht.

Input op behoud of verdeling van inkomen en lasten op arbeid (FNV/CNV/VCP/ANBO/Vereniging Basisinkomen)

- De inkomenspolitiek via de arbeidskorting zorgt ervoor dat burgers die niet (meer) kunnen werken en hiervoor een uitkering krijgen worden uitgesloten (CNV).
- Werken moet lonen komt vaak naar voren (zie ook SER-adviezen⁶). Goed primair inkomen borgen(FNV, VCP).
- Ook ANBO brengt belang naar voren van voldoende primair inkomen vooral voor lagere inkomensgroepen. Daarbij iets meer nadruk op belang van integrale afweging bij evt. wijzigingen. En bijv. behoud van HRA, ouderenkorting.

⁵ Branchevereniging van onafhankelijke bierbrouwerijen met een jaarproductie tot 200.000 hectoliter

⁶ SER-advies, 21/08, Sociaal economisch beleid 2021-2025, "Zekerheid voor mensen, een wendbare economie en herstel van de samenleving"

- Verschil in belastingdruk tussen arbeid en kapitaal erg groot met alle bijbehorende nadelen voor werkenden en daarom steun voor het belang om te vereenvoudigen (FNV).
- Opbouw- en afbouwtarieven van de algemene heffingskorting en arbeidskorting verwerken in de tarievenstructuur met de daarbij behorende belastingschijven (FNV).
- Verlagen van de lasten op arbeid, waardoor het besteedbaar inkomen toeneemt. De relatief hoge marginale tarieven op arbeidsinkomsten, werken verstorend op de arbeidsdeelname arbeidsmarkt en ontmoedigen (meer uren) werken (VCP).
- Verschil in functie, verantwoording, ervaring, kennis en vaardigheden rechtvaardigt inkomensverschillen (VCP).

Divers (Tax Justice, jongeren SGP en Mi ta stima bo/Platvorm G&CZ/SP fractie Hilversum)

- De innovatiebox draagt bij aan ongewenste belastingconcurrentie en moet worden geadresseerd (TJ)
- Belang van een zo eenvoudig mogelijk, algemeen belastingstelsel zonder al te veel uitzonderingen. Het uitgangspunt moet zijn dat belastingen bedoeld zijn om inkomsten te genereren voor de staat, niet om allerlei voordelen te geven aan specifieke groepen. Zulke regelingen kunnen beter via de uitgavenkant van de begroting worden vormgegeven (SGP-jongeren).
- Mensen met laag inkomen, met hoge zorgkosten die werken naast de uitkering moeten het meest van vereenvoudiging profiteren. De zwaarste schouders moeten de meeste lasten dragen. Je moet niet gestraft worden voor dat je werkt. Let op zorgkosten (Mi ta stima bo/platvorm G&CZ, SP-fractie Hilversum).

4.5.Algemeen: reacties van IPE en ATR

- Het Instituut voor Publieke Economie (IPE) en het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) onderschrijven het belang van vereenvoudiging, van evaluaties en van vermindering van het aantal regelingen.
- Het IPE heeft in september 2022 een artikel gepubliceerd over het aanpakken van fiscale regelingen en verwijst hiernaar in de reactie op de consultatie. In dit artikel wordt actie gevraagd voor het opvolgen van negatieve evaluaties en het (onafhankelijk) evalueren van alle andere regelingen.
- Geadviseerd wordt om de definitie van fiscale regelingen te heroverwegen (IPE). Soms door een bredere definitie te hanteren waardoor meer vrijstellingen er onder vallen en anderzijds door heffingskortingen uit te zonderen.
- Volgens IPE is gebleken dat het uitmaakt wie er evalueert en ook wie opdrachtgever is van het onderzoek. De resultaten van het onderzoek worden hierdoor beïnvloed. Geadviseerd wordt om onafhankelijkheid van evaluaties in de toekomst meer te borgen. Verder vraagt IPE aandacht voor de geldende begrotingsregels die er aan bijdragen dat er een voorkeur is voor fiscale regelingen in plaats van regelingen aan de uitgavenkant van de begroting.
- De ATR heeft naar aanleiding van de internetconsultatie Aanpak Fiscale Regelingen een brief gestuurd aan de Staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst met een aantal adviezen en deze brief op de website gepubliceerd⁷.
 - Het college adviseert om (1) te analyseren wat maakt dat fiscale regelingen doelmatig, doeltreffend en niet onnodig belastend zijn, en (2) deze analyse te gebruiken voor het prioriteren van af te schaffen fiscale regelingen. Het gaat hierbij om identificeren van succes- of faalfactoren.
 - Het college adviseert om voorstellen voor fiscale regelingen ex ante te evalueren op de verwachte doeltreffendheid, doelmatigheid en regeldruk. Uit de evaluatiedoorlichting blijkt dat bij evaluaties de regeldrukgevolgen vaak niet gekwantificeerd worden.
 - Het college adviseert om de gevolgen voor de regeldruk ook in beeld te brengen bij voorstellen voor het afschaffen van fiscale regelingen.

⁷ Zie brief met onderwerp 'Fiscale Regelingen' op www.atr-regeldruk.nl

- Het college adviseert om de complexiteit die fiscale regelingen gezamenlijk veroorzaken, mee te wegen bij voorstellen om nieuwe regelingen in te voeren en/of bestaande regelingen af te schaffen.

BIJLAGE 1

Vragenlijst internetconsultatie Aanpak Fiscale Regelingen

Nr.	Vraag
1.	Wat is uw achtergrond? Reageert u bijvoorbeeld als particulier, als ondernemer, namens een onderneming, namens een organisatie, of iets anders.
2.	Zie bijlage 3 voor een overzicht van fiscale regelingen. Bent u bekend met het bestaan/begrip van fiscale regelingen? En met welke fiscale regelingen heeft u of uw organisatie/onderneming te maken?
3.	Hoe kijkt u aan tegen het belang van een eenvoudiger belastingstelsel door fiscale regelingen aan te passen? U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan: een voorkeur voor algemene lagere belastingtarieven in plaats van meer specifieke fiscale voordelen voor bepaalde doelgroepen, begrijpelijkheid/uitvoerbaarheid van het belastingstelsel door minder fiscale uitzonderingen, rechtvaardigheid waardoor juist wel specifieke fiscale regeling(en) voor een groep nodig kunnen zijn of een ander argument vanuit het perspectief van burgers, samenleving of bedrijven.
4.	Hoe kijkt u aan tegen het belang om fiscale regelingen aan te passen/beperken om de uitvoering van het belastingstelsel voor de Belastingdienst simpeler te maken?
5.	Een aanpassing van het belastingstelsel kan mogelijk financiële middelen opleveren voor de schatkist. Hoe vindt u dat deze middelen moeten worden besteed, bijv. aan lagere lasten voor dezelfde doelgroep die minder voordeel geniet door de aanpassing, of aan een subsidieregeling voor dezelfde doelgroep die minder voordeel geniet door de aanpassing, aan lagere belastingen voor iedereen, of iets anders?
6.	Fiscale regelingen worden door het ministerie van Financiën beoordeeld op een aantal criteria om tot een ordening of prioritering te komen. Het gaat om: - doeltreffendheid (de mate waarin het beoogde maatschappelijke effect/doel ook daadwerkelijk wordt behaald); - doelmatigheid (het realiseren van het beoogde maatschappelijke effect/doel met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen); - complexiteit regeling in de uitvoering en/of mogelijkheid tot handhaving; - uitlegbaarheid, foutief gebruik, of belasting van het doenvermogen van belastingplichtigen; - actualiteit beleidsdoel/onderbouwing voor overheidsingrijpen; Mist u hierbij elementen/overwegingen waarmee wij rekening zouden moeten houden? Kunt u dit toelichten?
7.	Kunt u toelichten welke fiscale regeling(en) volgens u tegen het licht zouden moeten worden gehouden?
8.	Kunt u toelichten welke fiscale regelingen volgens u kunnen worden afgeschaft?
9.	Kunt u toelichten welke fiscale regelingen volgens u absoluut moeten blijven bestaan of zeer beperkt zouden kunnen worden aangepast?
10.	Voor welk thema vindt u het van het grootste belang dat er fiscale regelingen bestaan? U kunt bijvoorbeeld denken aan woningmarkt, familiebedrijven, innovatie, overige ondernemersregelingen, (internationale) concurrentiepositie, milieu/klimaat (autoregelingen, energiebelasting), inkomensondersteuning (zoals heffingskortingen), omzetbelasting.
11.	Wilt u nog iets toelichten waarover geen vraag is gesteld?